

„prejudecăți stilistice“, de abordare a muzicii lui Haydn și Mozart.

În *Cvartetul cvintelor, op. 76 nr. 4, în re minor* și, respectiv, *Cvartetul „Vinătoarea“ în si bemol major*, poate mai mult decât altă dată, ascultând aceste două interpretări, ne-am dat seama de rolul constructiv, atât de deosebit, pe care îl joacă echilibrul timpurilor.

Și, totuși, probleme de acomodare, de „acordaj“ pe lungimea de undă comună a gândului artistic, au existat vis-à-vis de noul membru al formației. Mă refer la momente de coeziune ale ansamblului, nu întotdeauna ferm încheiate; am în vedere în special părțile extreme ale cvartetului lui Schubert „*Moartea și fata*“. Să menționăm, de asemenea, rolul deosebit, de specială răspundere, ce revine, în muzica vieneză a epocii, viorii prime, un fel de „primum inter pares“, este un aspect în care, în mod surprinzător, în variațiile celebrului cvartet schubertian, primul violonist al formației a rămas cu „datorii“, să le numim astfel, insuficient împlinite.

Dumitru AVAKIAN

Duo pianistic

La 7 februarie 1983 în sala Dalles a avut loc concertul cuplului Constantin Ionescu Vovu-Margareta Gabriel-Ionescu cu un program cuprinzând muzică italiană.

Artiști de notorietate în viața muzicală românească, cu bogată activitate concertistică peste hotare, cei doi pianști și-au făcut în ultimii ani un punct de glorie din abordarea unui repertoriu divers pentru două pianе și pian la patru mâini.

Asistăm cu bucurie la proliferarea acestui gen în viața noastră de concert, prilej binevenit de a se prezenta marelui public capodopere originale prea puțin cunoscute (este vorba despre o bogată literatură preclasică, clasică, romantică și mai ales contemporană) ce-și așteaptă locul binemeritat în conștiința melomanilor.

Recitalul a debutat cu patru sonate de *Gaetano Donizetti*, pline de savoare, amintind prin aluzii evidente, de stilul italian de operă. Muzicalitatea și cantabilitatea specifică au fost reliefate cu deosebită finețe de interpreți constituind un punct de maximă atractivitate a programului.

Pagine di guerra — patru filme muzicale și *Pupazzetti* — cinci muzici pentru marionete de *Alfredo Casella* au ocupat cea mai mare parte a programului. Miniaturi și scurte tablouri caracteristice, datorate unui compozitor care, chiar dacă nu un mare stilist în epocă, un incontestabil talent; muzica sa a oferit celor doi parteneri prilejul unui joc plin de fantezie și culoare, a unei evoluții pianistice de bun gust și consistență. Am remarcat momente de intensă concentrare expresivă în *Ruinele catedralei din Reims* și *Cruci de lemn în Alsacia*, părțile cele mai dense din program.

Cele trei sonate de Muzio Clementi (cu excepția, poate, a celei în Do major) nu și-au depășit ca substanță o anumită subțirime (în sensul neîmplinirii) a tratării (în adâncime) a formei, limitată mai

mult sau mai puțin didactic la o schemă formală. Un prilej de desfășurare dezinvoltă a unei străluciri în parte melodice, în cea mai mare parte pianistice, de care cei doi interpreți au profitat de minune spre încântarea asistenței.

Un recital reușit, de clasă, dovedind cultură, rafinement și... umor de calitate!

N. B.

Omnia

Iată că, după o prelungită absență, ansamblul Omnia reapare pe scena de concert într-o alcătuire îmbogățită cantitativ având acum aspectul unei veritabile orchestre de cameră (față de formula mini-camerală cu care ne obișnuise) capabilă să onoreze promisiunile conținute în însăși numele ei: acoperirea unei arii muzicale cât mai cuprinzătoare, restituirea unor muzici diferite sub raport stilistic și timbral.

O revigorare săvârșită de Marin Soare al cărui entuziasm izvorât din pasiunea pentru dirijat s-a aflat în incidență cu un climat favorabil evenimentelor artistice. De numele formației se leagă o serie de prime audiții din creația muzicală românească contemporană, tradiție înnodată în concertul de la sala Radio unde spectatorii au fost confrunțați cu o nouă lucrare semnată de Costin Cazaban. Poate că se impunea o mai largă prezență a muzicii românești, de ce nu, ar fi echilibrat structura programului și, de ce nu, ar fi antrenat (și) un alt public. Pe așii au figurat, predominant, titluri aparținând barocului și clasicismului, astfel că sala a fost ocupată de pasionații acestor muzici, singurul opus românesc părind oarecum stingher dacă nu chiar șocant. Desigur că în intenția lui Marin Soare a stat în primul rind stimularea colaboratorilor săi direcți — instrumentiști — mulți dintre ei propuși în calitate de soliști. Din acest punct de vedere inițiativa e mai mult decât meritorie.

La Costin Cazaban este evidentă tendința către universalitate, dorința stăpînirii timpului și spațiului sonor. *Răs-timpul* compozitorului încorporează surse muzicale și metamuzicale de o acută diversitate — minimalismul (dar și nonconformismul ca atitudine creatoare) relevat de școala americană, elemente rituale caracteristice culturilor arhaice sau acea dualitate (cu o recognoscibilă matrice autohtonă) sublimată prin abstractizarea reliefului mioritic, unduitor, și reducerea lui la cele două ipostaze extreme: golul și plinul, sunetul și absența sunetului. Este un caz compozitic limită care dincolo de „frumusețea“, „eliberarea“, „bucuria“ sau „împlinirea“ substanței sonore reprezintă proiecția unui timp vertical, discursiv, ca reflex al meditației profunde proprie responsabilității artistice depline. Colaborarea interpreților a fost eficientă contribuind la o reușită concretizare sonoră (minus unele hiatusuri — exclusive dezideratului sonor total al compozitorului — imputabile amplasamentului mai puțin operant). Se cuvine să menționăm eforturile membrilor ansamblului întru luminarea subtilităților semantice ale partiturii.

A urmat un veritabil concert de concerte ce a slujit contactul cu lucrări mai puțin cîntate, insolite

sub aspectul combinațiilor timbrale ale instrumentelor soliste. Protagonistii au fost tineri muzicieni formați la școala interpretativă românească: Cornel Racu și Marius Nichiteanu în *Concertul pentru contrabas, violă și orchestră* de Karl Ditters von Dittersdorf, Silvia Drăgoi, Maria Oțeleanu Amarinei, Lazăr Augustin Betea și Șerban Novac în *Simfonia concertantă pentru vioară, violoncel oboi și fagot* de Haydn, Anca Bițan, Mariana Florescu, Gabriel Dincă și Ladislau Horvath în *Concertul op. 3 nr. 10 pentru patru vioară și orchestră* de Vivaldi, Ion Cațianis și Nicolae Vasile în *Dublul concert pentru flaut, oboi și orchestră* de Georg Ph. Telemann. Unii dintre ei (Ladislau Horvath, Ion Cațianis, Nicolae Vasile, Marius Nichiteanu) au etalat reale virtuți solistice iar prezența în fața orchestrei a cât mai multor instrumentiști tineri duce la dobândirea unei necesare experiențe concertistice operînd totodată o justă selecție a valorilor.

Marin Soare s-a dovedit a fi un profesionist al dirijatului cu o viziune clară în ceea ce privește raportul dintre rigoare și libertate, dintre gest și motivația lui sonoră. Dacă în lucrările concertante a conferit acuitate dialogului tutti-soli prin grija permanentă în dozarea intensităților, în *Uvertura* operei *Nunta lui Figaro* dirijorul și-a elaborat discursul inteligent, corzile fiind în consens cu suflărea muzicii iar suflătorii prin precizia atacurilor sugerînd ironia specifică opului mozartian. Bucuria care a însoțit actul interpretativ, plăcerea cu care s-a cîntat, sînt condiții ale performanței artistice.

Liviu DĂNCEANU

Traiect

Un grup de tineri (foarte tineri) interpreți și-au propus un itinerar pe cât de original pe atît de captivant: de a prezenta muzica nouă și foarte nouă românească — cu deschideri spre tot ceea ce în ultima vreme apare în lume — sub emblema *Traiect*.

Idee susținută printr-o activitate de aproape un an, îndrumată de talentatul compozitor Sorin Lerescu, proaspăt absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București. Proiecte ambițioase, inițiative originale ce nu-și așteaptă decît momentul lansării în viața publică.

Momentul este deja în pragul împlinirii prin cele două prime concerte pe care formația le-a susținut la Casa de Cultură „Friedrich Schiller” din Capitală, o gazdă deosebit de receptivă a acestor inițiative artistice menite să diversifice viața noastră de concert.

Seara de 23 februarie a cuprins lucrări de Anatol Vieru, Wilhelm Berger, Fred Popovici, Liana Alexandra, Carmen Cârnci și Sorin Lerescu, printre care două prime audiții absolute.

Cele 3 *Cîntece de seară* (*Abendlieder*) de Wilhelm Berger, pe versuri de Klaus Kessler în interpretarea remarcabilă a formației și a Marthei Kessler se înscriu cu autoritate în universul caracteristic al compozitorului, ce-și află în muzica românească un loc bine definit. O muzică fără excese în care se afirmă plenar o concepție simfonică de largă respirație, un

meșteșug tradițional impecabil, noblețea inspirației și siguranța construcției. O nouă primă audiție absolută spre cinstea autorului și a interpreților.

O oră de iubire de Sorin Lerescu, ciclul de lieduri pe versuri de Gheorghe Tomozei ne apare ca incontestabilă reușită componistică a autorului, într-un gen pe care îl abordează în premieră. Se remarcă, precum și în alte lucrări ale tînărului compozitor ce ne sînt cunoscute, calitatea invenției tematice, bogăția expresiei muzicale și logica formării pieselor, care-și împlinesc cu o siguranță deja bine dobîndită mesajul poetic-muzical. La succesul artistic al primei audiții a acestui ciclu au contribuit în mod substanțial Steliana Calos și Pompei Hărășteanu, acompaniați la pian de Mihai Vărtosu și Ina Macarie-Birtelmer.

Concertul a cuprins și alte lucrări, care chiar dacă nu în primă audiție, ele au completat substanțial imaginea auditoriului asupra capacităților profesionale ale ansamblului *Traiect* și a măiestriei membrilor săi.

Solo de Carmen Cârnci ni l-a readus în prim plan pe violoncelistul George Atanasiu, un tînăr de mare viitor, desăvîrșit muzician, într-o muzică pe care am comentat-o și cu alt prilej.

Consonanțe IV de Liana Alexandra ne-a reconfirmat talentul și pregătirea clarinetistului Leontin Boanță, ce se înscrie pe linia excepțională a școlii românești de clarinet dezvoltată în deceniile din urmă. Apărea cu atît mai interesant dialogul acestuia cu „memoria” de pe bandă a *marelui* Florian Popa, prilej de confruntare artistică de înaltă clasă spre lauda ambilor interpreți!

Cele 3 piese — trio cu clarinet — din ciclul *Lupta cu inerția* de Anatol Vieru ne-au reîmprospătat cu aceeași savoare (datorită pianistei Inna Oncescu, violonistului Ladislau Horvath și clarinetistului Leontin Boanță) o interpretare recentă de la Opera Română aflată sub semnul perenității creației muzicale contemporane românești.

Și, nu în cele din urmă, *Inconsecvențe* de Fred Popovici, de asemeni în reluare, alături de pana și talentul tînărului compozitor, un muzician de deșfînsă factură și multilaterală pregătire, ne-a întărit convingerea că acest grup de tineri promit a deveni o formație camerală de prestigiu în promovarea muzicii noi. În acest sens, un deosebit cuvînt de laudă animatorului principal al grupului, Sorin Lerescu, pentru efortul investit!

N. B.

Concert coral-cameral la radioteleviziune

Un program mai puțin obișnuit a fost prezentat în sala de concerte a Radioteleviziunii; spunem aceasta deoarece tradiția conferea o anumită unitate concertelor camerale, fie că erau dedicate unui compozitor, fie unui instrumentist sau formație, fie avînd nuna lucrări românești. De data aceasta s-au audiat lucrări diverse ca stil și epocă, variate din punct de vedere al combinațiilor instrumentale.

Lucrări ale barocului german — *Passacaglia pentru harpă* de Händel și *Preludiu și fugă în si minor* de